

Verslag rondetafel educatiebeleid d.d. 5 maart 2007

Aanwezigen:

Jan Baak	gemeente Breda, beleidsmedewerker
Joep Baartmans	gemeente Vught, burgemeester en ambassadeur 'Kennis = Meedoen' (voorzitter)
Pieter Dekkers	gemeente Tilburg, beleidsmedewerker
Hans Gruintjes	gemeente Geldrop-Mierlo, beleidsmedewerker
Alie Hermens	samenwerkingsverband regio Eindhoven (negen gemeenten), coördinator
Jan Kruissen	gemeente Tilburg, beleidsmedewerker
Ad Stoop	gemeente Dongen, wethouder
Stephan Vermeulen	gemeente Zundert, wethouder
Gerrit Wunderink	gemeente Helmond, beleidsmedewerker
Roeland Audenaerde	Cinop, aanvalsplan Laaggeletterdheid
Henny Ketelaar	PSW, campagneteam 'Kennis = Meedoen' (verslag)

Marianne van Campen (wethouder gemeente Veghel) en Marleen Loots (beleidsmedewerker gemeente Hilvarenbeek) hebben zich afgemeld.

Presentatie bevindingen gesprekken

Henny Ketelaar van het campagneteam 'Kennis = Meedoen' schetst de bevindingen van het campagneteam naar aanleiding van een rondje langs een aantal Brabantse gemeenten en ROC's. Deze bevindingen zijn vastgelegd in de brochure 'De vraag naar educatie'. De sheets van haar presentatie zijn bijgevoegd.

De brochure geeft een beeld van de aansturing van ROC's ten aanzien van de volwasseneneducatie door gemeenten; het is een beeld, geen onderzoeksrapportage. Met de brochure wil het campagneteam de gemeenten een handreiking doen om 'hun' ROC effectiever aan te sturen.

Over de vraag 'Wie bepaalt de vraag naar educatie?' zijn de aanwezigen van mening dat vooral de gemeente en het ROC de vraag bepalen. Het aanbod aan volwasseneneducatie bij de aanwezige gemeenten is redelijk evenwichtig verdeeld: ongeveer een derde gaat naar het VAVO, een derde naar NT2 en een derde naar basiseducatie.

Verkenning problematiek en zoeken naar oplossingen

Naar aanleiding van de negen suggesties uit de brochure 'De vraag naar educatie' discussiëren de aanwezigen over hun standpunt, waarbij ze uit drie standpunten mogen kiezen:

- Hier wil ik meer op inzetten
- Mijn gemeente doet dit al
- Dit vind ik niet belangrijk

Gemeentelijke regie

Hiermee wordt de interne samenwerking bedoeld, tussen de relevante gemeentelijke afdelingen/medewerkers als ook de aansturing door de wethouder. Acht van de

aanwezige gemeenten willen hierop meer inzetten, eentje doet dit al. Als belemmeringen voor de zwakke interne gemeentelijke regie noemen de aanwezigen:

- de doeluitkering belemmert: het ROC krijgt al zo en zo het geld. Anderzijds zijn de aanwezigen blij dat er voor volwasseneneducatie apart geld beschikbaar is, omdat ze vrezen dat anders hun gemeente minder (of zelfs helemaal geen) geld hiervoor beschikbaar zou stellen;
- ruimtelijke ordening (en andere harde beleidszaken) zijn in de ogen van de colleges van B&W belangrijker dan direct mensgerelateerde beleidsterreinen zoals de volwasseneneducatie;
- de probleemeigenaar ontbreekt en de gemeenten kennen hun 'klanten' onvoldoende.

De aanwezigen vinden het herkenbaar dat de beleidsmedewerker vooral zelf met volwasseneneducatie bezig is. De beleidsmedewerkers verschillen in de mate waarin zij hun wethouder hierbij betrekken. Omdat er voldoende geld voor volwasseneneducatie is, wordt het college niet gedwongen prioriteiten te stellen. Tegelijkertijd is het wel belangrijk dat de gemeente prioritaire doelgroepen aanwijst in plaats van zich te laten leiden door de dagelijkse gang van zaken. Vooral het 'zoeken' naar de prioritaire groepen kost tijd: welke groepen zijn er in mijn gemeente, welke hebben de meeste behoefte aan educatie, waar zitten ze, ... Hieraan zou prioriteit moeten worden gegeven.

Zonder interne samenwerking is het lastig om zicht te krijgen op de aanwezige groepen. Wethouders zouden bewust moeten worden gemaakt van de noodzaak van interne samenwerking, dit moeten aansturen, want het gaat bij volwasseneneducatie immers om een breed thema: om participatie, om meedoen. En dat is niet alleen een zaak van de desbetreffende beleidsmedewerker voor Educatie, maar bijvoorbeeld ook van de ambtenaren die met de WMO, Welzijn en Werk & Inkomen bezig zijn.

Leervraag van de mensen

Alle aanwezigen vinden het belangrijk om de leervraag bij de mensen op te halen. Daarvoor zien ze opties bij/via maatschappelijke organisaties of op 'natuurlijke' plekken (plekken waar de mensen al zo en zo komen). De gemeenten vinden niet dat het ROC zelf de leervraag bij de mensen moet ophalen; dat kan het ROC ook niet. De aanwezige gemeenten stellen zichzelf verantwoordelijk voor het 'wegzetten' van het 'ophalen van de vraag'. Vervolgens kan het ROC hierop een antwoord formuleren in de vorm van een passend leeraanbod.

Bij het naar boven halen van de leervraag van/bij de mensen is vooral het perspectief belangrijk: wat beogen we met het leren, waartoe dient het leren? Vraag daarbij is ook: welke leerbehoeften wil je als gemeente honoreren en welke niet? Kan bijvoorbeeld een cursus bloemschikken ook, bijvoorbeeld omdat het een 'opstapje' kan zijn om verder te leren/participeren.

ROC middenin de samenleving

Alle aanwezige gemeenten vinden het belangrijk dat het ROC middenin in de samenleving staat. Wel bespeurt een aantal gemeenten dat volwasseneneducatie binnen het ROC niet zoveel status heeft en dat de aandacht vooral uitgaat naar de beroepsopleidingen. Ook binnen de maatschappij als geheel is er weinig aandacht voor de volwasseneneducatie en veel meer voor de beroepsopleidingen. Juist gemeenten zouden een tegenwicht moeten bieden.

Innovatief vermogen

De aanwezige gemeenten signaleren dat de directie van de unit Volwasseneneducatie van het ROC innovatiever is dan het docentencorps. De directies willen dus wel, vertellen de gemeenten 'mooie verhalen', maar hebben er moeite mee om dat naar de praktijk te vertalen. Ze moeten de docenten mee zien te krijgen, maar dat is voor hen lastig. Het docentencorps lijkt niet zo veranderingsgezind te zijn. Tegelijkertijd is de betrokkenheid van de docenten bij hun cursisten heel groot, lijken de docenten soms aan de cursisten verknocht. 'Alles voor de cursisten' lijkt soms het credo, terwijl de gemeenten liever zoveel mogelijk inzetten op 'Alles door de cursist'.

De aanwezige gemeenten willen ook zelf de handschoenen oppakken, meer kijken naar de praktijk van alledag, wat daarin mogelijk is, niet te hoog gespannen verwachtingen hebben. Ze vinden het een goede zaak als de wethouders en ambtenaren op werkbezoek gaan naar een ROC, de docenten een hart onder de riem steken en de realiteit van alledag opsnuiven.

Cultuur

Met 'cultuur' wordt de verhouding tussen gemeente en ROC bedoeld: hoe gaan ze met elkaar om? Vooral: zijn ze open of gesloten, doen ze het samen of apart? Want om innovatief te kunnen zijn, moeten ROC's ook ruimte krijgen om te experimenteren, om te leren van ervaringen. Dan moeten ze ook niet hard afgerekend worden als experimenten mislukken, maar daarvan juist leren (en de gemeente ook). Dat veronderstelt een open houding en een gezamenlijke missie. Vertrouwen is daarbij belangrijk: ons probleem = jullie probleem. Het ROC als een 'partner in scholing'. Enkele gemeenten herkennen dit in hun verhouding met het ROC, andere niet. De aanwezigen geven aan dat met het wegvallen van de 'gedwongen winkelnering' het risico groot is dat de ROC's voor een deel naast de educatieopdrachten zullen vissen. Dus moeten de ROC's nu de kansen grijpen om zichzelf op de kaart te zetten.

Momenten als kansen

Er doen zich in elke gemeente 'gelegenheden' voor die als kansen voor educatie kunnen worden benut. Zo'n kans is bijvoorbeeld een wijkvernieuwing, door de gemeente Helmond ook daadwerkelijk aangegrepen. Een wijk waarin deur aan deur een uitkering werd verstrekt (en waarin men elkaar in de uitkering houdt), is op de schop genomen met grootschalige renovatie en nieuwbouw. Hierdoor zijn bestaande – belemmerende structuren – doorbroken. Via een persoonlijke benadering en een ketenaanpak (samenwerking tussen organisaties) zijn wijkbewoners benaderd en geworven voor educatie.

Vervolgafspraken

Het campagneteam 'Kennis = Meedoen' doet de aanwezige gemeenten het aanbod om de suggesties meer uit te werken. Het samenwerkingsverband SRE Eindhoven zegt bijvoorbeeld belangstelling te hebben voor een 'notitie maatschappelijke participatie' waarin verbindingen worden gelegd tussen volwasseneneducatie, de WMO en arbeidsmarktbeleid. Aanwezigen kunnen met Henny Ketelaar contact opnemen voor een vervolgafpraak of een presentatie/discussie binnen hun samenwerkingsverband; ook vragen/suggesties die het campagneteam zou kunnen oppakken, kunnen de aanwezigen bij haar kwijt: info@kennisismeedoen.nl. Cinop wijst op het bestaan van de website www.basisvaardigheden.nl met daarop 44 praktijkvoorbeelden om laaggeletterden te werven en laten leren. Cinop wijst ook op de tweedaagse cursus voor beleidsmedewerkers om laaggeletterdheid op de politieke agenda te krijgen, zie www.cinop.nl. Voor meer informatie over de

activiteiten vanuit 'Kennis = Meedoen' zie www.kennismeedoen.nl. Interessant voor de aanwezigen is wellicht ook de conferentie 'Regisseren van leren in de wijk' op donderdag 19 april 2007 in 's-Hertogenbosch, zie ook www.kennismeedoen.nl.